

Katedra Informatyki Stosowanej
Politechnika Łódzka

Lingwistyka Matematyczna

Teoria automatów

© Dr inż. Lidia Jackowska - Strumiłło

Automat skończony

$$M = (Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$$

gdzie:

Q – skończony zbiór stanów,

Σ – skończony alfabet wejściowy,

δ – funkcja przejścia odwzorowująca

$$Q \times \Sigma \text{ w } Q,$$

q_0 – stan początkowy,

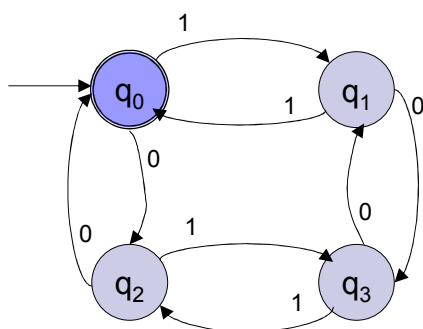
F – zbiór stanów końcowych.

Automat skończony

1 0 0 1 0 1 0 0

sterowanie
skończone

Automat skończony

$M = (Q, \Sigma, \delta, q_0, F)$

$Q = \{q_0, q_1, q_2, q_3\}, \Sigma = \{0, 1\}$

$F = q_0$

δ	0	1
q_0	q_2	q_1
q_1	q_3	q_0
q_2	q_0	q_3
q_3	q_1	q_2

Diagram przejść i tabela z funkcją przejścia $\delta(q,a)$

Słowa należące do $L(M)$: 11, 00, 1010, 0101, 110101, 010001, ...

Maszyna Turinga

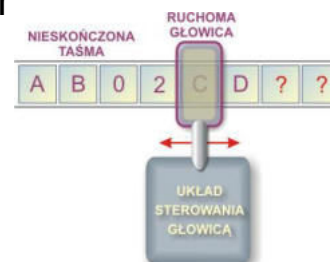
Alan Turing

Maszyna Turinga jest bardzo prostym abstrakcyjnym modelem matematycznym komputera.

Maszyna Turinga

Z czego składa się maszyna Turinga

- Nieskończona taśma – pamięć
- Ruchoma głowica – układ wejścia/wyjścia
- Układ sterujący – procesor

Maszyna Turinga – model podstawowy

$$M = (Q, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, \Theta, F)$$

gdzie:

Q – skończony zbiór stanów,

Γ – alfabet taśmy - skończony zbiór dopuszczalnych symboli taśmowych,

Θ – symbol pusty należący do Γ ,

Σ – alfabet wejścia - zbiór symboli wejściowych, $\Sigma \subset \Gamma - \{\Theta\}$

q_0 – stan początkowy należący do Q ,

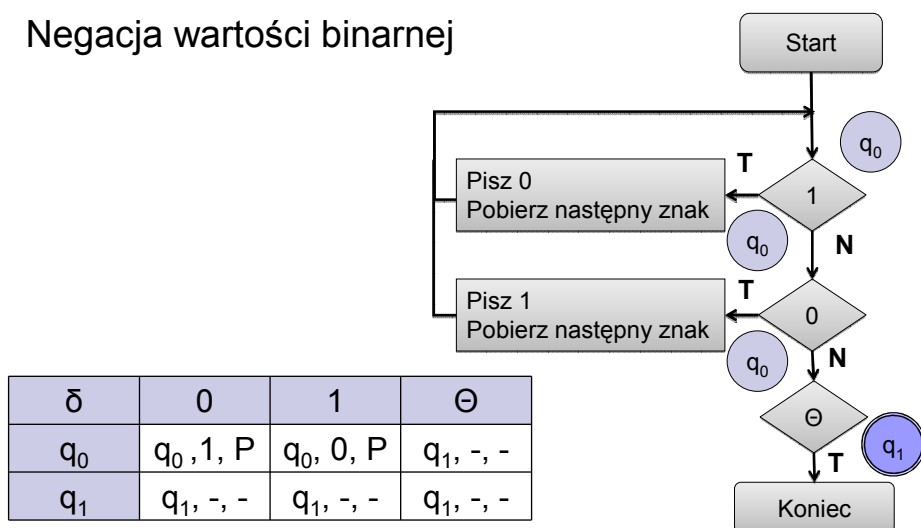
F – zbiór stanów końcowych

δ – funkcja przejścia, $\delta: Q \times \Gamma \rightarrow Q \times \Gamma \times \{L, P\}$,

przy czym symbole L i P oznaczają kierunek ruchu głowicy w lewo lub w prawo.

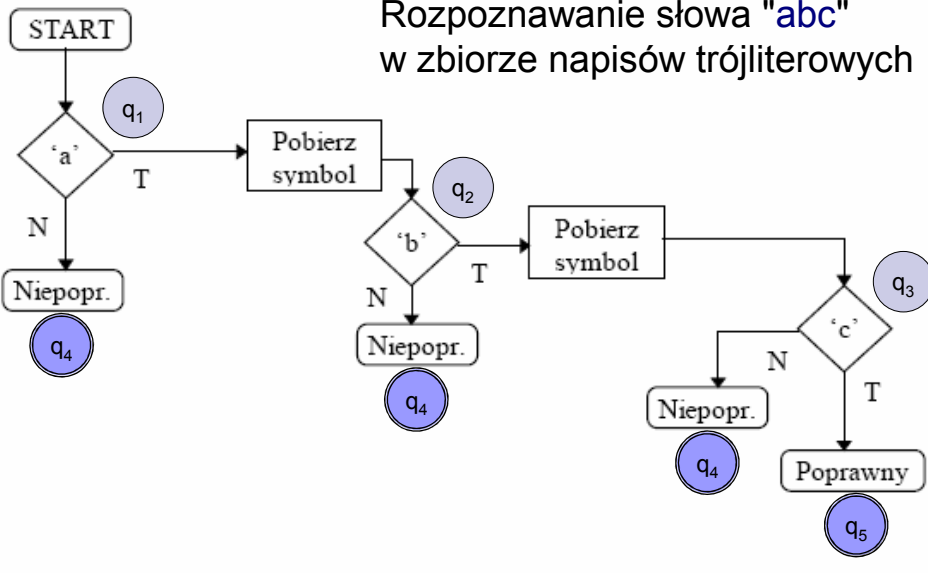
Maszyna Turinga - przykładowy program

Negacja wartości binarnej

Maszyna Turinga – przykład 2

Rozpoznawanie słowa "abc" w zbiorze napisów trójliterowych

Maszyna Turinga – przykład 2

δ	a	b	c
q ₁	q ₂ , -, P	q ₄ , -, -	q ₄ , -, -
q ₂	q ₄ , -, -	q ₃ , -, P	q ₄ , -, -
q ₃	q ₄ , -, -	q ₄ , -, -	q ₅ , -, -
q ₄	q ₄ , -, -	q ₄ , -, -	q ₄ , -, -
q ₅	q ₅ , -, -	q ₅ , -, -	q ₅ , -, -

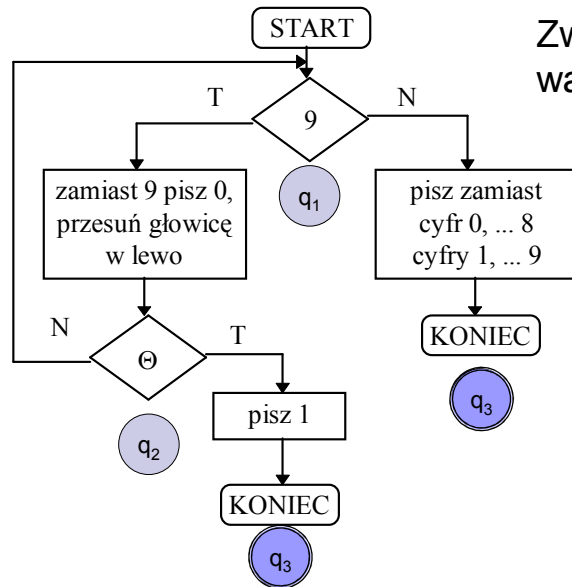
oznaczenia:

P – przesunąć głowicę w prawo i pobrać kolejny symbol,

q₄ – stan odrzucający, q₅ – stan akceptujący.

Maszyna Turinga – przykład 3

Zwiększenie
wartości liczby o 1.

Maszyna Turinga – przykład 3

δ	9	Θ	0	1	...	8
q_1	$q_2, 0, L$	-	$q_3, 1, -$	$q_3, 2, -$	...	$q_3, 9, -$
q_2	$q_1, -, -$	$q_3, 1, -$	$q_1, -, -$	$q_1, -, -$	...	$q_1, -, -$
q_3	$q_3, -, -$	$q_3, -, -$	$q_3, -, -$	$q_3, -, -$	...	$q_3, -, -$

Stan maszyny	q_1	q_2	q_1	q_3
Stan taśmy	89	80	80	90
	$-\uparrow$	$\uparrow-$	$\uparrow-$	$\uparrow-$

ONP – Odwrotna Notacja Polska

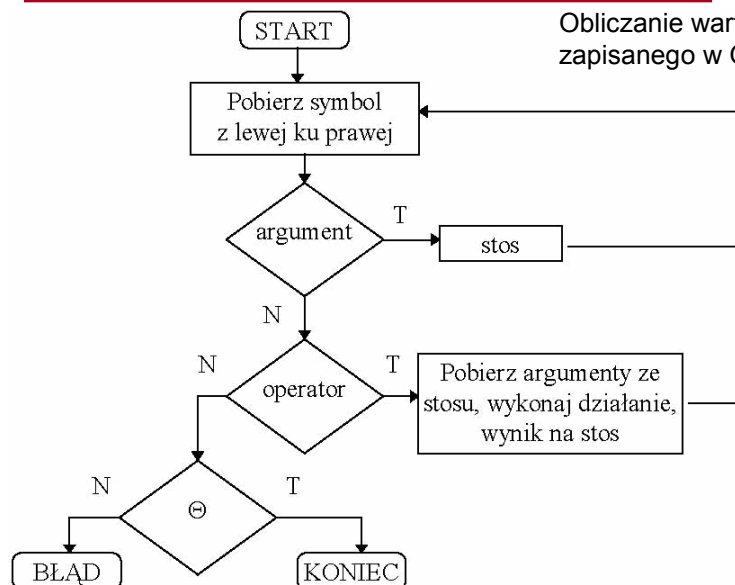
Notacja wrostkowa	Notacja przyrostkowa (ONP)
$x+y$	$xy+$
$(x-y)+z$	$xy-z+$
$x-(y+z)$	$xyz+-$
$x*(y+z)*w$	$xyz+*w*$

Jan Łukasiewicz

ONP – Odwrotna Notacja Polska

Obliczanie wartości wyrażenia zapisanego w ONP

ONP – Odwrotna Notacja Polska - przykład

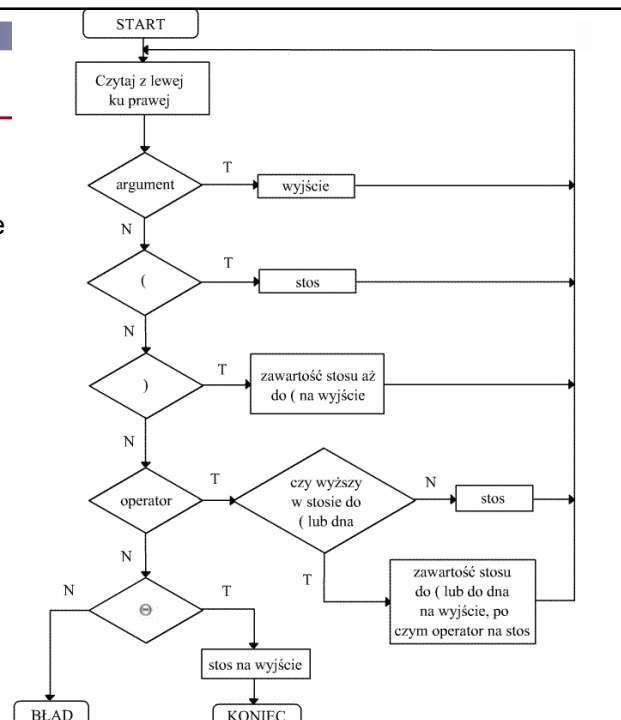
Obliczanie wartości wyrażenia zapisanego w ONP

3 5 * 1 + 2 /

Wejście	Stos	Wyjście
3	3	
5	3 5	
*	15	
1	15 1	
+	16	
2	16 2	
/	8	
⊖		8

ONP

Konwersja wyrażenia zapisanego w arytmetyce nawiasowej na ONP

ONP – Odwrotna Notacja Polska - przykład

Konwersja wyrażenia zapisanego w arytmetyce nawiasowej na ONP

$(3*5+1)/2$

Wejście	Stos	Wyjście
(	(	
3	(	3
*	(*	
5	(*	5
+	(+	*
1	(+	1
)		+
/	/	
2	/	2
⊖		/

3 5 * 1 + 2 /